

Dnro HML/274/00.02.01/2019

Hiilineutraali Hämeenlinna – toimeenpano-ohjelman käynnistäminen

KH 21.1.2019 § 36

Valmistelija: vs. strategiapäällikkö Ismo Hannula, p. 03 621 2018, strategiajohtaja Markku Rimpelä, p. 03 621 2555

Hämeenlinnan kaupunkistrategiassa 2017-2021 (KV 13.11.2017 § 148) yhtenä kolmesta strategian päämäärästä on Resurssiviisas kaupunki, jolla on kestävä talous. Resurssiviisauden päämäärä on määritelty seuraavasti:

”Hämeenlinna on kaunis kaupunki, jossa voimme nauttia luonnosta monin eri tavoin. Haluamme säilyttää tulevillekin sukupolville mahdollisuuden tähän vastaamalla haasteisiin ilmastonmuutoksen hidastamisesta sekä luonnonvarojen kestävästä käytöstä. Resurssiviisaana kaupunkina pyrimme energian kulutuksen vähenemiseen, sujuvaan ja vähäpäästöiseen liikkumiseen, ympäristöämme huomioon ottavaan yhdyskuntarakenteeseen, kulutuksen vähentämiseen, materiaalin kiertoon sekä veden puhtauteen. Viisaasti toimien vaikutamme aluetalouteen, työllisyyteen sekä kilpailukykyyn niitä edistävasti. Tavoitteenamme on paitsi ekologisesti kestävä niin myös sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävä kaupunki. Hämeenlinna pyrkii olemaan kaupunki, jossa ei muodostu alijäämiä ja jossa velkaantuminen kohdistuu huolellisesti harkittuihin investointeihin. Tavoitteena on, että rahat riittävät vastuiden ja velvoitteiden hoitoon. Tulevan Hämeenlinnan palvelut hoidetaan sujuvilla prosesseilla, toimintamallissa jossa kustannustietoisuus tuottavuus ja tuloksellisuus ovat keskeisesti esillä.”

Hämeenlinnalla on pitkä historia tavoitteellisessa ympäristö- ja ilmastotyössä. Vuonna 1996 aloitettiin yhteistyö Hämeenlinnan kaupungin sekä Hattulan, Hauhon, Kalvolan ja Rengon kuntien PaikallisAgenda 21 –hankkeessa, jolla edistettiin kestävä kehitystä. Hämeenlinna allekirjoitti Aalborgin sopimuksen 1999 ja sitoumuksen 2004, suomalaisista kaupungeista ensimmäisten joukossa. Hämeenlinna liittyi vuonna 2000 Kuntaliiton vetämään Kuntien ilmastokampanjaan, laski kaupungin ekologisen jalanjäljen vuosilta 1990, 1998 ja 2005 ja hiilidioksidipäästöt vuosilta 2004, 2010-2016. Kuluvalle vuosikymmenellä ympäristöasioihin on panostettu mm. hankkeilla (EKOTUKI, KYMPPI), ympäristötilinpäätöksillä ja strategisilla päätöksillä.

Viime vuosina lisääntynyt tieto ja ymmärrys erityisesti ilmastonmuutoksen vakavuudesta ovat lisänneet tarvetta nostaa tavoitetasoa ja alkaa laajamittaisempiin toimiin ja systemaattisempaan seurantaan ilmastohaasteeseen vastaamiseksi. Kansainvälisen ilmastopaneelin IPCC:n 1,5 asteen raportti vuoden 2018 lokakuussa asettaa selvät minimivaatimukset tavoitteille. Maailmanlaajuisesti hiilineutraalisuus on saavutettava viimeistään vuoteen 2050 mennessä, jotta ilmaston lämpeneminen voidaan rajoittaa 1,5 asteeseen. Hallitsematon päästöjen kasvu johtaisi jopa yli 4 asteen lämpenemiseen. Kansainvälisesti päästötavoitteita ohjataan Pariisin ilmastosopimuksella ja muiden ilmastokokousten päätöksillä. Kansallisesti kuntien toimintaa ohjaa Suomen Ilmastolaki (609/2015) ja ministeriökohtaiset suunnitelmat. Ilmastonmuutos on Suomessa laajasti tunnustettu haaste, sillä suomalaisista 89 % on huolissaan ilmastonmuutoksesta (Maanpuolustustiedotuksen neuvottelukunta 2018).

Hämeenlinnan ilmastopäästöt on laskettu vuosilta 2004 ja 2010-2016. Yhteensä Hämeenlinnan päästöt hiilidioksidiekvivalenttina vuonna 2016 olivat 392,5 kt CO₂-ekv, mikä tarkoittaa asukasta kohden 5,8 kt CO₂-ekv. Alla on eritelty Hämeenlinnan päästöt päästösektoreittain vuonna 2016, kun teollisuuden ja työkoneiden päästöt on jätetty laskennan ulkopuolelle. (Benviroc 2018)

Sähkönkulutus 41 kt CO₂-ekv / 10,4 %

Rakennusten lämmitys 128,5 kt CO₂-ekv / 32,7 %

Tieliikenne 163,1 kt CO₂-ekv / 41,6 %

Maatalous 48,1 kt CO₂-ekv / 12,3 %

Jätehuolto 11,8 kt CO₂-ekv / 3,0 %

Yhteensä 392,5 kt CO₂-ekv, asukasta kohden 5,8 kt CO₂-ekv

Sitran vuonna 2018 teettämässä kuntavertailussa Hämeenlinna sijoittui keskinkertaisesti vastaavankokoisiin kuntiin nähden. Vertailussa oli mukana 50 suurinta kuntaa ja kaupunkia ja vertailu tehtiin käyttäen vuoden 2015 lukuja.

Voidakseen saavuttaa hiilineutraalisuuden tavoitteen Hämeenlinnan kaupungin on koottava aiemmista onnistumisista ja nykyisistä kehitysaihoista pohja uudelle ohjelmalle, jolle asetetaan kunnianhimoiset tavoitteet ja listataan konkreettiset toimenpiteet. Resurssiviisaudessa painottuvat ekologisen kestävyuden ohella taloudellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys, jotka on huomioitava myös hiilineutraaliutta tavoitellessa. Muutokset on toteutettava kestävästi, jotta ne olisivat taloudellisesti realistisia ja demokraattisesti laajasti hyväksytyjä. Ohjelman valmistelussa tulee myös erityisesti huomioida, miten toimenpiteet voidaan jostakin luopumisen sijaan nähdä paremman ja elävämmän kaupungin kehittämisenä. Myös valittavien toimenpiteiden, kuten kestävä liikenteen edistämisen, vaikutuksia kaupungin brändiin on arvioitava osana vaikutusten arviointia.

Kaupungilla on laaja keinovalikoima ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. Hämeenlinna tekee vuosittain lähes 300 miljoonan euron edestä hankintoja (esim. ruoka, energia, joukkoliikenne, sähkö). Kaupunkirakenteen toimialalla tehdään merkittäviä päätöksiä maankäytöstä, liikenteestä ja asumisesta. Kaupungilla on myös merkittävä oma kiinteistökanta, jonka käyttöasetta ja energiatehokkuutta parantamalla voidaan vaikuttaa energiaan liittyviin päästöihin myös suoraan. Hämeenlinnalla on omistuksessaan laaja, yli 6000 hehtaarin, metsäomaisuus sekä kaavoitettujen alueiden viheralueet, joilla on merkittävä potentiaali hiilinieluinä. Myös kaupungin palvelutuotannossa voidaan kiinnittää huomiota palveluverkon ja digitaalisten palveluiden vaikutuksiin ilmastopäästöihin. Tärkeässä roolissa tulevaisuuden kannalta on myös lasten ja nuorten kasvattaminen hiilineutraaliin elämään sekä aikuisväestön neuvonta ja kannustaminen tekemään arjessa ilmastoystävällisiä ratkaisuja.

Hämeenlinnan hiilidioksidipäästöistä valtaosa muodostuu rakennusten lämmityksestä ja tieliikenteestä, jolloin merkittävimmät muutokset joudutaan todennäköisesti tekemään niille sektoreille. Rakennusten lämmityksessä kaukolämmön tuotantotavalla on suuri merkitys. Pääosa Hämeenlinnan kaukolämmöstä tuotetaan Elenian Vanajan voimalaitoksella, joka käyttää n. 80 % uusiutuvaa polttoainetta. Kaupungin omissa kiinteistöissä Voutilakeskuksessa ja uimahallissa on hyödynnetty aurinkokeräimiä onnistuneesti. Energiatehokkuussopimukseen liittymistä suunnitellaan, mikä mahdollistaisi valtion tuen energiatehokkuusinvestointeihin. Liikenteen päästövähennykset on huomioitu uudessa kaupunkistrategiassa, jossa asetettiin

tavoitteeksi kestävien liikennemuotojen osuuden kasvattaminen. Pyöräilyä edistetään jo omalla ohjelmallaan vuosittaisilla investoinneilla. Joukkoliikenteen päästövähennyksiä voidaan saavuttaa huomioimalla käyttövoima-vaatimukset liikenteen hankinnoissa. Joukkoliikenteen käyttövoimaselvitys käynnistettiin vuoden 2018 lopulla ja valmistuu kevään 2019 aikana. Lisäksi kaupunki hankkii muuta liikennettä ja hankkii käyttöönsä ajoneuvoja.

IPCC raportin mukaan ilmastonmuutoksen rajoittaminen 1,5 asteen lämpenemiseen on mahdollista, mutta siinäkin tapauksessa ilmaston muuttuminen aiheuttaa monia muutoksia ekosysteemeihin, millä on suoria vaikutuksia puhtaan juomaveden saantiin, ruoantuotantoon ja sään ääri-ilmiöihin. Edelleen näillä muutoksilla on välillisiä vaikutuksia esimerkiksi maailmanlaajuiseen muuttoliikkeeseen, ihmisten terveyteen ja turvallisuuteen. Näiden muutosten ollessa osin väistämättömiä on ilmastonmuutokseen myös varauduttava ja tunnistettava uusia keinoja tulla toimeen resurssien vähe-
tessä.

Ohjelman lähtötiedoksi tarvitaan analyysi Hämeenlinnan ilmastopäästöjen nykytilasta ja päästösektoreiden kehitysnäkymistä suhteessa tekniikan kehittymiseen ja kansalliseen sääntelyyn. Tarkkojen lähtötietojen pohjalta voidaan kehittää vaihtoehtoisia skenaarioita vaikuttavuus- ja kustannusarvioineen ohjelman etenemiselle. Tavoitteet ja toimenpiteet aikatauluineen tulee sovittaa yhteen kaupungin muihin suunnitelmiin, joissa todellinen työ tavoitteiden saavuttamiseksi tehdään. Hiilineutraalisuustavoitetta voidaan edistää myös elinvoiman ekosysteemeissä, erityisesti älykkäiden palveluiden ja kestäväen biotalouden ekosysteemeissä. Näin toimimalla voidaan välttää turhaa päällekkäistä työtä. Hämeenlinnan strategian toimeenpano-ohjelmille kehitettiin matkailuohjelman yhteydessä toimintamalli (liite 1), jota voidaan soveltaa myös hiilineutraalisuuden tavoittelussa. Toimintamallissa keskeistä on laaja osallistaminen, yhteisen tahtotilan luominen ja työn selkeä eteneminen kohti valmista ohjelmaa.

Hiilineutraalisuuden tavoitteluun on tarjolla sekä kansallisia että kansainvälisiä verkostoja, joiden mahdollisuudet ja vaatimukset on syytä osana ohjelman valmistelua käydä läpi. Hämeenlinna on vuodesta 2013 vetänyt Suomen kasvukäytävä –verkostoa, jonka tavoitteena on kestävä kasvun ja ympäristöystävällisen liikkumisen kehittäminen Tampere-Hämeenlinna-Helsinki –akselilla. Tavoitteissa painottuu erityisesti kestävä raideliikenne, liikumispalveluiden ja matkaketjujen kehittäminen sekä kiertotalous. Verkoston vetämänä on toteutettu erilaisia kestäväen liikenteen pilotointeja ja vaikutettu aktiivisesti liikenneyhteyksien kehittämiseen. Verkostoyhteistyötä hyödynnetään osana Hämeenlinnan kehittämistä kohti hiilineutraalia kaupunkia.

Ohjausryhmän toiminnan käynnistäminen tapahtuu seuraavassa kaupunginhallituksen kokouksessa, jossa nimetään ohjausryhmän puheenjohtaja ja muut kaupungin edustajat ohjausryhmään. Muiden toimijoiden edustajat valitaan Kick off -tilaisuudessa ohjausryhmätyöhön kiinnostuksensa ilmoittaneiden joukosta. Kaupunginjohtaja nimeää ohjausryhmän esittelijän ja sihteerin. Matkailuohjelman tapaan kaupunginjohtajilla on oikeus osallistua ohjausryhmän toimintaan.

Liitteet:

- Strategisten toimeenpano-ohjelmien toimintamalli

Kenakkalan ehdotus: Kaupunginhallitus päättää, että

1. se aloittaa Hiilineutraali Hämeenlinna –toimeenpano-ohjelman valmistelun osana resurssiviisauden strategista päämäärää,
2. ohjelmatyössä keskitytään hiilineutraalisuustavoitteeseen ja konkreettisten toimenpiteiden etsimiseen,
3. ohjelmatyölle valitaan seuraavassa kaupunginhallituksen kokouksessa ohjausryhmä, johon kuuluu edustaja jokaisesta valtuustoryhmästä ja lisäksi yhtä monta asiantuntijaa,
4. valmistelussa sovelletaan matkailuohjelman yhteydessä kehitettyä toimeenpano-ohjelmien prosessia, ja
5. hiilineutraalisuustavoitteet huomioidaan elinvoiman ekosysteemien jatkovalmistelussa.

Päätös: Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen.

- - -

KH 4.2.2019 § 48

Valmistelijat: vs. strategiapäällikkö Ismo Hannula, p. 03 621 2018, strategiajohtaja Markku Rimpelä, p. 03 621 2555

Hämeenlinnan kaupunginhallitus päätti 21.1.2019 § 36 aloittaa Hiilineutraali Hämeenlinna –toimeenpano-ohjelman valmistelun. Samalla päätettiin, että ohjelmatyölle nimetään ohjausryhmä ja että valmistelussa sovelletaan matkailuohjelman yhteydessä kehitettyä toimeenpano-ohjelmien prosessia.

Ohjausryhmään valitaan yksi edustaja kustakin valtuustoryhmästä. Lisäksi ohjausryhmään valitaan kaupunginjohtajan päätöksellä yhtä monta asiantuntijaa ohjelman kick-off –tilaisuudessa kiinnostuksensa ilmoittaneiden joukosta. Asiat päätetään esittelystä. Ohjausryhmälle nimetään esittelijä ja sihteeri. Kaupunginjohtajalla ja apulaiskaupunginjohtajalla on oikeus osallistua ohjausryhmän työhön ja kokouksiin.

Valmisteluprosessi on esitetty liitteessä 1. Työ käynnistyy 21.2.19 avoimessa kick-off –tilaisuudessa. Käynnistämisyhteisössä toteutetaan myös analyysi ilmastotyön nykytilasta ja mahdollisuuksista. Keväällä tehdään väliraportti, joka esitellään kevään valtuustoseminaarissa, jota ennen raportoidaan hallitukselle. Vuoden 2020 talousarviovalmisteluun tarvittavat esitykset tehdään kesäkuuhun mennessä ja esitys Hiilineutraali Hämeenlinna –ohjelmaksi esitellään lokakuun valtuustolle.

Koska hiilineutraalius on aiheena laaja ja monen alan asiantuntemusta vaativa, on ohjausryhmän työtä jaettava suunnittelutyötä tekeville työryhmille, jotka koostetaan ohjausryhmän päätöksellä asiantuntijoista ja ohjausryhmän jäsenistä. Ohjausryhmän roolina on koordinoita työryhmien työtä ja valmistella ohjelman tavoitteita ja kokonaisuutta. Valmisteluprosessi sisältää kolme työpajaa, joiden yhteydessä työryhmät suunnittelevat omia vastualueitaan ja jonka jälkeen ohjausryhmä kokoontuu.

Valmisteluprosessissa huomioidaan osallistumismahdollisuus oleellisten toimijoiden ja kaupunkilaisten suuntaan. Ohjausryhmän ensimmäisessä kokouksessa päätetään viestintä- ja osallistumissuunnitelmasta, jota työn aikana toteutetaan.

Valmistelussa noudatetaan matkailuohjelman yhteydessä kehitettyä ohjelmatyön prosessia. Osana Hiilineutraali Hämeenlinna –toimeenpano-ohjelman valmistelua strategisten ohjelmien valmisteluprosessia on tarvetta arvioida ja mahdollisesti kehittää, jos arvioinnissa näin todetaan. Arviointi valmistuu vuoden 2019 aikana ja se esitellään hallitukselle omana pykälänä.

Liitteet

- Hiilineutraali Hämeenlinna valmisteluprosessi

Kenakkalan ehdotus: Kaupunginhallitus päättää

1. nimetä ohjausryhmään yhden valtuutetun kustakin valtuustoryhmästä,
2. valita kohdassa yksi nimetyistä valtuutetuista ohjausryhmän puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.
3. että Hiilineutraali Hämeenlinna –toimeenpano-ohjelman avoin kick-off –tilaisuus järjestetään 21.2.
4. että ohjelman valmistelussa noudatetaan liitteessä 1. esitettyä prosessia ja aikataulua ja
5. että strategisten toimeenpano-ohjelmien prosessista tehdään arviointi, joka esitellään hallitukselle.

Päätös: Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen ja nimesi ohjausryhmään seuraavat jäsenet:

Sari Rautio KOK, puheenjohtaja
Kirsti Suoranta SDP, varapuheenjohtaja
Matti Mikkola PS
Juhani Lehto VAS
Päivi Sieppi VIHR
Timo Kaunisto KESK
Irmeli Lehtonen KD

- - - -

KH 23.9.2019 § 369

Valmistelijat: vs. strategiapäällikkö Ismo Hannula, p. 03 621 2018, strategiajohtaja Markku Rimpelä, p. 03 621 2555

Hiilineutraali Hämeenlinna –toimeenpano-ohjelman valmistelua on tehty suunnitelman (Liite 1) mukaisesti ohjausryhmässä, työryhmissä ja näiden yhteisissä työpajoissa. Liitteessä 1 esitettyjä kaikkia syyskauden toimenpiteitä ei ole vielä ehditty toteuttaa, mutta ne ehditään toteuttaa ennen ohjelman viimeistelyä. Ohjelman viimeistelyä varten on valmisteltu esitys ohjelman tavoitevuodeksi. Ohjausryhmä on saanut alustavan vaikuttavuusarvion ja Liitteessä 2 on esitetty tarkennettu vaikuttavuusarvio. Ohjausryhmän päätöksen mukaisesti esityksenä tavoitevuodeksi on vuosi 2035.

Tavoitteiden ja toimenpiteiden valmistelu on edennyt ohjausryhmän ja työryhmien yhteistyönä, jota Gaia Consulting Oy:n tuottama asiantuntijatuki ja vaikuttavuusarviointi on tukenut. Tavoitevuoden päättämisen jälkeen alataavoitteita ja toimenpiteitä viimeistellään vielä vastaamaan tavoitevuoden asettamaa vaatimustasoa.

1. Aloitusseminaari kuntalaisten ja sidosryhmien kanssa
2. Päästöjen nykytilaan perehtyminen

3. Alustavien toimenpidekokonaisuuksien hahmottelu työryhmien kanssa
4. Päästökehityksen perusura: mihin päästään ilman lisätoimenpiteitä
5. Tavoitteiden ja toimenpiteiden tarkentaminen
6. Alustava toimenpidelistaus ja asiantuntija-arvio kokonaispäästöjen kehittymisestä
7. Ohjelman tavoitevuoden päättäminen
8. Toimenpiteiden tavoitetason asettaminen vastaamaan ohjelman tavoitevuotta ja toimenpidelistauksen viimeistely

Päätöksenteon tueksi osana ohjelmatyötä teetettiin selvitys päästökehityksestä perusurassa ja mahdollisten toimenpiteiden päästövaikutuksista. Selvityksen tuloksia tarkennetaan jatkovalmistelussa. Selvitys perustuu seuraaviin tekijöihin:

1. Päästöjen kehittymistä arvioitiin ensin ns. perusurassa eli, jos kaupunki ei tekisi mitään lisätoimenpiteitä jo kansallisella tasolla päätettyjen toimenpiteiden lisäksi. Perusuraan sisältyy siten jo toimenpiteitä, joita kaupungin on joka tapauksessa tehtävä. Merkittävin osa perusuran kehityksestä muodostuu kuitenkin sähkön ja lämmön päästöker toimien kehittymisestä.
2. Vaikuttavuusarviointia varten merkittävimpiin laskentatekijöihin asetettiin alustavat tavoitetasot, joiden perusteella pystyttiin laskemaan arvio päästökehityksestä oletuksella, että ohjelmassa asetetaan kunnianhimoisia mutta saavutettavissa olevia tavoitteita.
3. Vaikuttavuusarvioinnin tukena on käytetty asiantuntija-arvioita päästösektoreiden kehittymisestä yleisesti Suomessa.

Selvityksen tulosten perusteella Hämeenlinnan ilmastopäästöjen vähennyspotentiaali vuoteen 2035 mennessä on 77 % vuoden 2010 tasosta. Hiilineutraalius määritellään yleensä niin, että kunta (tai jokin muu toimija) vähentää päästöistään 80 % ja loput joko vähennetään myös tai kompensoidaan jollakin tavalla, jolloin nettopäästö on nolla. Kompensaatioita on mahdollista ostaa tai tuottaa voimistamalla hiilinieluja, mutta kompensaatioiden pysyvyys tulisi pystyä varmistamaan kummassakin tapauksessa. Vuoden 2019 hintatasolla Hämeenlinnan co2-raportin mukaisten päästöjen kompensointi maksaisi noin 11 miljoonaa euroa vuodessa, jolloin kompensointi ei olisi realistinen vaihtoehto edes 80 % päästövähennysten jälkeen. Jos päästövähennystoimenpiteillä on saavutettavissa muita hyötyjä, niin päästövähennyksiin investoiminen on kompensaatioita kannattavampaa.

Oheismateriaalina esitetty alustava toimenpidelistaus on keskeneräinen ja listattujen toimenpiteiden toteuttamismahdollisuuksia pitää vielä tarkastella kriittisesti. Lautakunnat valmistelevat toimenpidelistauksen viimeistellyn version ohjausryhmän ja työryhmien tekemän työn pohjalta. Listausta täydennetään kuvaamalla toimenpiteet tarkemmin, suunnittelemalla mahdollinen toteutusajankohta ja arvioimalla päästö- ja kustannusvaikutuksia sekä muita vaikutuksia. Toimenpiteiden luotettava suunnittelu pitkällä aikajännteellä on haastavaa johtuen monista epävarmuustekijöistä. Suunnitelman tarkentaminen on mahdollista valtuustokausittain tehtävässä tarkastelussa ja päästövähennyksiä tuottavien toimenpiteiden nostaminen listauksen ulkopuoleltakin pitää olla mahdollista.

Toimenpidelistaus käsitellään virallisesti lautakunnissa ennen listauksen tuomista hallituksen ja valtuuston käsittelyyn. Viimeistely ohjelma kokonaisuudessaan tuodaan lautakuntien jälkeen uudestaan hallitukseen ja edel-

leen kaupunginvaltuustoon vuoden 2019 aikana. Toimenpidelistaukseen kirjattavien toimenpiteiden toteutus suunnitellaan osana lautakuntien normaalia talousarviovalmistelua vuosittain.

Ohjelmaluonnos sisältää lautakuntien toimenpiteiden ohella myös konserniyhteisöille esitettäviä tavoitteita, jotka tulee vuoden 2020 aikana huomioida konserniyhteisöjen tavoitteiden asettamisessa.

Oheismateriaali:
Alustava toimenpidelistaus

Liitteet:
Liite 1 Valmisteluprosessi
Liite 2 Alustava vaikuttavuusarvio
Liite 3 Ohjelmaluonnos

Isosuo ehdotus: Kaupunginhallitus päättää

1. hyväksyä liitteenä olevan selvityksen ja ohjelmaluonnoksen jatkotyön pohjaksi,
2. että jatkovalmistelun pohjana käytetään tavoitevuotta 2035 ja
3. lähettää selvityksen ja ohjelmaluonnoksen kaupunkirakennelautakunnalle, sivistys- ja hyvinvointilautakunnalle sekä sosiaali- ja terveyslautakunnalle toimenpiteiden kartoittamiseksi ja arvioitavaksi, mitkä toimenpiteet voidaan toteuttaa osana normaalia toimintaa ja mitkä vaativat lisäresursseja. Lähtökohdan pitää ensisijaisesti olla tavoitteiden huomioiminen normaalin toiminnan kehittämisessä.

Päätös: Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen. Lisäksi kaupunginhallitus päätti lähettää ohjelman kaupunginvaltuustolle tiedoksi.

Merkittiin, että Lulu Ranne poistui kokouksesta asian käsittelyn aikana klo 17.19.

- - - -

KV 7.10.2019 § 122

Oheismateriaali:
- Alustava toimenpidelistaus

Liitteet:
- Liite 1 Valmisteluprosessi
- Liite 2 Alustava vaikuttavuusarvio
- Liite 3 Ohjelmaluonnos

Päätös: Kaupunginvaltuusto hyväksyi kaupunginhallituksen ehdotuksen.

- - - -

KAURA 14.1.2020 § 17

Valmistelijat: suunnittelujohtaja Niklas Lähteenmäki p. 03 621 5584, vs. strategiapäällikkö Ismo Hannula, p. 03 621 2018, kiinteistöjohtaja Raili Salminen p. 03 621 2655, yhdyskuntajohtaja Kari Muhonen p. 03 621 2633, ympäristöjohtaja Juha Lahti p. 03 621 3777, kaupunkirakennejohtaja Tarja Majuri p. 03 621 2656

Hiilineutraali Hämeenlinna –toimeenpano-ohjelmaa on valmisteltu vuoden 2019 aikana laajassa yhteistyössä ohjelmatyön ohjausryhmän, viranhaltijoista koostuvien työryhmien ja sidosryhmien edustajien kesken. Työn tuloksena on valmisteltu ohjelmaluonnos. Ohjelmaluonnoksessa tavoitevuodeksi on valittu vuosi 2035, jolloin Hämeenlinnan olisi mahdollista saavuttaa hiilineutraalius. Hiilineutraalissa Hämeenlinnassa kaikki Hämeenlinnan CO2-raportin mukaiset kasvihuonekaasupäästöt on joko vähennetty, sidottu hiilinieluihin tai kompensoitu.

Hämeenlinnan kaupunginhallitus päätti (KH 23.9.2019 § 369) lähettää ohjelmaluonnoksen lautakuntien jatkovalmisteluun toimenpiteiden kartoittamiseksi. Toimenpiteiden osalta on erityisesti tunnistettava, mitä voidaan toteuttaa osana normaalia toimintaa, ja mihin tarvitaan lisäresursseja. Ohjelmaluonnoksessa on kuvattu ohjelmapirosessi, joka kytkeytyy kaupungin normaaliin talousarviovalmisteluun. Toimenpiteiden vuosittainen suunnitelu ja päätökset tarvittavista resursseista tehdään jatkossa osana talousarviota.

Hiilineutraaliuden tavoittelun kannalta on tärkeää arvioida toimenpiteiden kustannustehokkuutta vuosittain huomioiden samalla kaupungin muut strategiset tavoitteet sekä kansalliselta ja EU-tasolta tulevat päästövähennysvelvoitteet. Ohjelmatyön osana on käyty läpi kaupungin mahdollisia toimenpiteitä ja Gaia Consulting Oy:n toimesta vaikuttavuusarvio, jossa ei oteta kantaa yksittäisten toimenpiteiden suoriin päästövähennysvaikutuksiin vaan eri kokonaisuuksien potentiaaliseen päästövähennykseen. Ilmastotyön vaikuttavuus riippuu monista tekijöistä kuten käytettävissä olevista resursseista, mahdollisten loppukäyttäjien valinnoista ja tekniikan kehitymisestä. Vain kaupungin omin päätöksin tehtävistä suorista toimenpiteistä voidaan arvioida päästövähennysvaikutukset luotettavalla tasolla.

Liikkuminen

Hämeenlinnan kaupungin tilaaman CO2-raportin mukaisista päästöistä liikenteen osuus on noin 27 %. Vaikuttavuusarviossa kartoitettu päästövähennyspotentiaali perustuu liikennesuoritteiden ja liikenteen käyttövoimien muutoksiin sekä ajoneuvotekniikan kehittymiseen. Merkittävin potentiaali on käyttövoimien muuttumisessa, mutta kaupungin vaikuttamismahdollisuuksien kannalta myös liikennesuoritteisiin vaikuttaminen on tärkeää. Kaiken kaikkiaan kaupungin vaikutusmahdollisuudet liikenteen päästöjen vähentämiseen ovat kohtuullisen suuria, mutta suurimmat vähennykset ovat lupulta kiinni ihmisten valinnoista.

Kaupungin toimenpiteet kohdistuvat kestävästä liikennejärjestelmän kehittämiseen, kestävien kulkumuotojen osuuden kasvattamiseen sekä kaupunkilaisten liikkumistarpeen vähentämiseen.

Liikennejärjestelmää kehitetään siten, että mahdollistetaan uudenlaisten kulkumuotojen käyttöönotto. Vuonna 2020:

1. tutkitaan erilaisia julkisen liikenteen palveluita erityisesti lyhyillä etäisyyksillä palvelutasoselvityksen yhteydessä
2. selvitetään kaupunkipyörien käyttöönoton mahdollisuuksia
3. selvitetään keskustan pysäköintiä ja sen vaikutusta kävelyyn ja pyöräilyyn
4. kehitetään monipuolisesti kävely- ja pyöräily-yhteyksiä

Kaupunkirakenne on edistänyt kestävien kulkutapojen osuuden kasvattamista jo vuosien ajan. Kaupungin suorana päästövähennystoimenpiteenä tehty joukkoliikenteen keskeisten kaupunkilinjojen kilpailutus (KAURAJKLJ 27.3.2019 § 33) vähentää laskennallisesti joukkoliikenteen päästöjä vuodessa yhteensä noin 500 tCO₂e, mikä on noin 0,1 % kaupungin nykyisiä päästöistä laskettuna ilman teollisuutta. Lähivuosina jatketaan työtä mm. seuraavilla toimenpiteillä:

5. Säännöllisten kulkutapamittausten aloittaminen, vuonna 2020 osallistutaan valtakunnalliseen kulkutapatutkimukseen
6. Joukkoliikenteen houkuttavuutta kasvatetaan kampanjoilla, erilaisilla lipputuotteilla sekä markkinoinnin tehostamisella. Vuonna 2019 otettiin käyttöön mm. mobiililippu. Vuonna 2020 otetaan käyttöön opiskelijalippu sekä päiväkotijäsen- ja koululaisryhmien maksuton liikenne. Lisäksi joukkoliikenteen lippujen hinnat pidetään kaikille käyttäjille kohtuullisina.
7. Sähköautojen latauspaikkojen lisääminen
8. Vähäpäästöisten yhteiskäyttöautojen määrän kasvattaminen
9. Parannetaan kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä
10. Otetaan käyttöön ympäristöystävällisiä käyttövoimia joukkoliikenteessä sekä tutkitaan näitä myös muussa kaupungin järjestämässä liikenteessä

Liikkumistarpeen vähentämiseen vaikuttaa moni seikka, joista tiivis kaupunkirakenne ja sitä kautta täydennysrakentaminen ovat keskeisiä. Myös palveluverkkorakenne vaikuttaa tähän, joten tuloksiin pääseminen edellyttää toimia koko kaupunkikonsernilta. Lähivuosina kaupunkirakenne edistää liikkumistarpeen vähentämistä seuraavin toimenpitein:

11. Palvelujen saavutettavuutta tuetaan hyvillä kävely-, pyöräily- ja joukkoliikennenyhteyksillä
12. Lasten omaehtoisen ja turvallisen liikkumisen tukemisella vähennetään tarvetta autoliikenteellä tapahtuvaan saattoliikenteeseen
13. Edistetään sähköpyörien ja walttikorttien käyttöä eri yksiköissä

Asuminen ja kiinteistöt

Kiinteistöjen lämmityksestä ja sähkönkäytöstä syntyy noin 29 % Hämeenlinnan päästöistä. Näihin päästöihin lukeutuvat erillislämmitys (öljy, kaasu ja puu), sähkölämmitys, kaukolämpö ja kulutussähkö. Kulutussähköstä osa syntyy yritysten toiminnasta.

Kaupunkirakennelautakunta päätti (KAURA 22.10.2019 § 489), että Hämeenlinnan kaupunki liittyy kuntien energiatehokkuussopimukseen (KETS). Sopimukseen asetettuna tavoitteena on 7,5 % energiansäästö kaupungin kaikessa energiankäytössä, ml. kaupunkikonsernin omat ajoneuvot. Sähkön ja lämmön päästöt syntyvät erillislämmitystä lukuun ottamatta tuotannossa. Energiantuotannon päästökertoimien (gCO₂e/kWh) ennustetaan laskevan huomattavasti, mikä on Hiilineutraali Hämeenlinna tavoitteen saavuttamiseksi keskeisin muuttaja.

Energiatehokkuussopimus sisältää erityisesti kaupungin oman energiankäytön vähentämistä, mutta velvoittaa myös toimimaan alueellisesti energiankäytön vähentämiseksi ja uusiutuvien energiamuotojen käyttöönoton edistämiseksi. Energiatehokkuussopimuksen toteuttamista varten tehdään erillinen toimintasuunnitelma vuoden 2020 aikana. Hiilineutraali Hämeenlinna toimenpidelistaan toimenpiteitä on muotoiltu, mutta osa vaatii tarkennusta. Kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisen kannalta selkein koko-

naisuus on erillislämmityksen päästöt ja erityisesti lämmitykseen käytettävän öljyn vähentäminen.

Muita lähivuosien toimenpiteitä ovat:

14. energianeuvonnan kehittäminen ja kokeilu yhdessä strategiapalveluiden ja yritysten kanssa
15. Jatketaan aluerakentamiskohteissa ympäristöystävällisien energiamuotojen edistämistä
16. Kaupungin kiinteistöissä jätteiden lajittelu hoidetaan esimerkillisesti jätteen syntyypaikasta alkaen
17. Kokeillaan puutarhajätteen keräyspäiviä eri puolilla Hämeenlinnaa. Vakiinnutetaan käytäntö, jos toimii.

Rakentaminen ja maankäyttö

Hiilineutraali Hämeenlinna –toimeenpano-ohjelman suorana tavoitteena ei ole rakennusteollisuuden päästöjen vähentäminen, mutta erityisesti kaupungin oman maanrakentamisen osana syntyy paljon kuljetuksia, joita voidaan vähentää paremmalla suunnittelulla. Kuljetuksia karsimalla saadaan myös merkittäviä säästöjä aikaan.

Maankäytön suunnittelulla kaupungin on mahdollista ehkäistä yhdyskuntarakenteen hajaantumista johtuvaa liikennesuorituksen kasvua ja metsien hiilinielujen ja hiilivarastojen menetystä, kasvattaa kaupungin omistamien talous- ja virkistymetsien hiilivarastoja ja -nieluja sekä lisätä hiiltä sitovaa vihreää kaupunkirakenteeseen.

Hiilineutraaliuden saavuttaminen koko Suomen tasolla ja paikallisesti vaatii hiilinielujen kasvattamista, koska kaikkia kasvihuonekaasupäästöjä ei ole mahdollista vähentää. Hämeenlinnan talousmetsien hiilinielujen tarkka arviointi vaatisi huolellisen kartoituksen, mutta vaikuttavuusarvion osana tehdyn karkean laskelman mukaan hiilinielu voisi olla noin 200ktCO₂/vuosi. Metsien hiilinielujen laskennasta päätetään EU:n yhteisessä ilmastopolitiikassa, josta ei ole vielä valmiita päätöksiä olemassa. Alustavien tietojen mukaan Suomen metsien hiilinieluille asetetaan korkea vertailutaso ja ai-noastaan vertailutason ylittävät hiilinielut voidaan huomioida laskennassa. Esimerkiksi vuoden 2017 metsänhakuut kuluttivat hiilinieluista niin suuren osan, että jäljelle jäänyt nettohiilinielu jää vertailutason alle, jolloin koko maan tasolla ei jää päästölaskennassa hyväksyttäviä hiilinieluja. Suomen ilmastopaneelin (2019) suosituksena on, että hiilinielut lasketaan jatkossa alueellisesti ja kunnat voisivat hyödyntää omia hiilinielujaan. Toistaiseksi metsien hiilinieluista ei ole kuitenkaan nähtävissä merkittävää helpotusta Hämeenlinnan ilmastopolitiikkaan.

Kaupunkirakenne edistää metsien hiilinielujen kasvattamista lähivuosina seuraavasti:

18. Kartoitetaan joutomaita ja peltoja jatkuvasti sekä metsitetään maat, joihin ei kohdistu maankäyttöä
19. Pidetään yllä metsien kasvukuntoa, hoidetaan edelleen metsiä aktiivisesti: hakkuut eivät ylitä metsän kasvua
20. Iäkkäitä metsiä taajamien läheisyydessä uudistetaan edelleen hallitusti, käytetään jatkuvan kasvatuksen menetelmää aina kun mahdollista

Kaupunkirakenne edistää rakennetussa ympäristössä hiilinielujen lisäämistä lähivuosina seuraavin toimenpitein:

21. Rakennetaan ensisijaisesti täydennysrakentamalla, jolloin neitseellistä luontoa säästyy
22. Lisätään kaupunkivihreää katujen varsille hyödyntämällä hulevesiä, osoittamalla aiempaa enemmän istutettavia alueita mm. kaavoituksella sekä lisäämällä tyyppi-istutukset rakentamistapaohjeisiin

Rakentamisen kiertotaloutta edistetään lähivuosina seuraavasti:

23. Hyödynnetään kierrätysmateriaaleja katu- ja muissa infrarakenteissa (esim. purkubetoni)
24. Otetaan kaupungin toiminnassa maanrakennuksessa syntyvien maamassojen kierrätys laajamittaisesti käyttöön: tavoitteena vuosien 2020-2025 keskiarvona 60 % kaupungin rakentamisessa syntyvistä maamassoista kierrätetään (2019: 50 %)
25. Rakennetaan uusia viheralueita kierrätysmaista (esim. teiden suoja-alueet, meluvallit jne.)
26. Kaupunkirakenteen rakennushankkeissa selvitetään tarveselvitysvaiheessa elinkaari vaikutukset korjaamisrakentamisen ja uudisrakentamisen vaihtoehdoissa (Tarveselvityksestä vastaa ja investointiesityksen tekee käyttäjähallintokunnan lautakunta)

Kuluttaminen – Jätehuolto

Jätehuollon päästöt muodostavat vain noin 2 % Hämeenlinnan päästöistä ja näistä lähes kaikki muodostuvat yhdyskuntajätteen kaatopaikoilta ja yhdyskuntajätevedestä. Jätteenkuljetuksen päästöt lukeutuvat liikenteen päästöihin. Kiertokapulalla enää noin 3 % jätteestä päätyy kaatopaikalle, mutta jätteiden lajittelulla on mahdollisuus vaikuttaa välillisesti myös asukkaiden ja yritysten kulutuksen päästöihin. Toisaalta materiaalin kierrättäminen on kiertotaloudessa keskeinen toimenpide, jolla voidaan kaatopaikkajätteen ohella vähentää uusiomateriaalien käyttöä. Biojätteiden, maatalouden sivuvirtojen ja lietteiden hyödyntämistä paikallisen energian tuotantoon voidaan edistää yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa.

Jätelakia ollaan uudistamassa ja uuden lain on tarkoitus tulla voimaan vuonna 2020. Uudessa laissa asetetaan aikataulut muovin, biojätteen ja tekstiilijätteen paremmalle kierrätykselle. Alustavan tiedon mukaan tiukemat velvoitteet tulevat voimaan vuoteen 2025 mennessä, jolloin Kiertokapulankin on viimeistään ne toteutettava. Jätehuollon kehittämisessä yhteinen jätelautakunta ja Kiertokapula ovat keskeisessä asemassa ja Hiilineutraali Hämeenlinna –ohjelman toimenpiteet ovat luonteeltaan yhteistyötä ja osoittavat kaupungin tahtotilan kehittämiseen. Hiilineutraali Hämeenlinna –asukaskyselyssä jätteiden huolellinen lajittelu ja kierrätyspisteiden verkoston laajentaminen saivat paljon kannatusta. Myös ohjelman aikana järjestetyissä muissa osallistumismahdollisuuksissa jätteiden käsittely nousi aina esille.

Jätelautakunnassa on meneillään jätehuoltomääräysten päivittämisprosessi. Hiilineutraali Hämeenlinna -tavoitteen kannalta keskeisiä muutosehdotuksia määräyksissä ovat sekajätteen enimmäistyhjennysvälin pidentäminen neljään viikkoon ympäri vuoden sekä erilliskerätyn biojätteen tyhjennysvälin pidentäminen kahteen viikkoon ympäri vuoden. Tyhjennysvälin pidentäminen vähentää jätteenkuljetusajoa ja vähentää siten liikenteen päästöjä jätehuollon osalta sekä kannustaa biojätteen erilliskeräykseen tyhjennyskustannusten laskiessa. Myös muovin erilliskeräystä esitetään aloitettavaksi vähintään viiden asuinhuoneiston kiinteistöissä taaja-alueilla, mikä toisaalta lisää materiaali kiertoa, mutta toisaalta saattaa lisätä myös

jätteenkuljetuksia ja niiden ympäristövaikutuksia. Muovikeräyksen tyhjennysvälit ovat kuitenkin hyvin joustavia, ja usein sekajätteiden astiamäärää voidaan vähentää kiinteistöltä, jolloin sekajätteen määrä vähenee. Myös jätetaksaa ollaan uudistamassa Kiertokapula Oy:n kanssa yhteistyössä ja biojätteen keräykseen pyritään kannustamaan subventoimalla biojätteen tyhjennyshintaa sekajätteen hinnassa, jotta se saadaan edullisemmaksi asiakkaille.

Asukaspalautteessa korostuu lajitteluinnoisuus, ja tarve Ringin ekopisteitä täydentävälle keräykselle. Pisteitä koetaan olevan tällä hetkellä liian harvassa, ja niitä toivottaisiin lisää sekä haja-asutus- että taajama-alueelle. Taajama-alueille toivotaan lisää muovinkeräyspisteitä ja haja-asutusalueelle ylipäättäen keräysmahdollisuuksia. Jätteiden kuljettaminen omalla autolla pitkiä matkoja koetaan turhauttavaksi, vaikka nykyisten pisteiden sijainti kauppojen yhteydessä antaa mahdollisuuden vastaanottopisteeseen viemisen kaupassa käynnin yhteydessä. Tällä hetkellä pisteiden lisääminen on hankalaa, koska niiden kustannuksia ei voida tällä hetkellä kattaa oikeudenmukaisesti. Jätehuollon kustannuksia ei voida kattaa verovaroista.

Asiakaspalautteissa on viime aikoina korostunut myös pidempien tyhjennysvälien toiveet sekajätteelle. Monet lajittelevat jätteistä kaiken muun paitsi biojätteen, jolloin astiaan menevä sekajäte vähenee, ja olisi tarve pidemmälle tyhjennysväliille. Koska sekajätteen joukossa on pilaantuvaa biojätettä, ei tyhjennysväli voi olla kovin pitkä ympäristöhaittojen välttämiseksi. Tähän tarpeeseen ollaan nyt vastaamassa määräysten muutoksella.

Toimenpiteenä:

27. sitoudutaan yhdessä jätelautakunnan ja Kiertokapulan kanssa kehittämään jätteiden lajittelua, laajentamaan keräyspisteiden verkkoa, vähentämään jätteenkuljetuksen päästöjä, tekemään yhteistyötä neuvonnassa ja viestinnässä sekä lisäämään mahdollisuuksia puutarhajätteiden keräykseen.

Valtioneuvoston kanslian hankkeessa (Yhdyskuntajätteen kierrätyksen lisääminen Suomessa - toimenpiteet ja niiden vaikutukset) on selvitetty jätteiden kierrätysasteen nostamisen vaikutuksia jätehuollon kasvihuonekaasupäästöihin. Tulosten mukaan kierrätysasteen nostaminen nykyisestä 42 %:sta 55:een tai 65 %:iin laskisi Suomen jätehuollon päästöjä noin 150 MtCO₂ekv.

Hankinnat

Hankintoihin kohdistuvista tavoitteista ja toimenpiteistä vastaa kaupunginhallitus. Kaupunkirakenteen hankinnoissa otetaan huomioon koko kaupunkia sitovat hankintojen päästötavoitteet. Näitä ovat esimerkiksi joukkoliikenteen hankintoihin liittyvät käyttövoimat sekä rakentamiseen, kiinteistöhoitoon ja siivoukseen liittyvät yhtenäiset ympäristökriteerit.

Oheismateriaalit

- Toimenpidelistaus
- Alustava vaikuttavuusarvio

Kaupunkirakennejohtajan ehdotus: Kaupunkirakennelautakunta päättää hyväksyä em. toimenpiteet osana Hiilineutraali Hämeenlinna –ohjelmaa.

Kaupunkirakennejohtajan muutettu ehdotus: Kaupunkirakennelautakunta päättää

1. hyväksyä em. toimenpiteet osana Hiilineutraali Hämeenlinna –ohjelmaa.
2. että tämän pykälän osalta pöytäkirja tarkastetaan kokouksessa.

Päätös: Kaupunkirakennelautakunta hyväksyi ehdotuksen.

Hämeenlinna 14.1.2020

Pasi Vesala
puheenjohtaja

Annukka Huotari
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirja tarkastettu
Hämeenlinna 14.1.2020

Soila Nyholm

Irmeli Lehtonen

Muutoksenhaku: Liite 2.

Lisätietoja antaa suunnittelujohtaja Niklas Lähteenmäki p. 03 621 5584, kaupunkirakennejohtaja Tarja Majuri p. 03 621 2656, vs. strategiapäällikkö Ismo Hannula, p. 03 621 2018

- - - -

KH 20.1.2020 § 33

Valmistelijat: erityissuunnittelija Ismo Hannula, p. 03 621 2018, strategiajohtaja Markku Rimpelä, p. 03 621 2555

Hiilineutraali Hämeenlinna –toimeenpano-ohjelman valmistelu on edennyt hieman jäljessä alkuperäisestä aikataulusta (Liite 1 Valmisteluprosessi). Ohjelman vuoden 2020 toimenpiteet on hyväksytty lautakunnissa. Lautakuntien toimenpiteiden ohella ohjelmaa toteutetaan vuonna 2020 kaupunginhallituksen alaisina yhteisinä toimenpiteinä. Keskeiset toimenpiteet ovat 1. Ohjelman valmistelun aikana ilmastonmuutokseen liittyvän viestinnän ja neuvonnan kokonaisuuden kehittäminen on nähty erittäin keskeisenä toimenpiteenä. Viestintää tehdään <http://hameenlinna.fi/minuntekoni> –sivuston ja Arjessa mukana –lehden sekä tiedottamisen kautta. Viestinnässä huomioidaan myös sidosryhmien liittyminen yhteiseen viestiin. Viestintään ja asukkaiden sekä yritysten kannustamiseen mukaan ilmastotyöhön haetaan lisää mahdollisuuksia hankkeistamalla toimintaa.

2. Kaupungin hankintatoimen yksi vuoden 2020 painopisteistä on hankintojen vaikuttavuus, joka liittyy hankinnan tavoitteisiin eli siihen mitä lopputulosta hankinnalla tavoitellaan. Hankintojen vaikuttavuudella voidaan vaikuttaa myös hiilineutraalin Hämeenlinnan edistämiseen hankinnoissa, joissa hiilineutraaliusnäkökulma on tarkoituksenmukaista huomioida.

3. HYTE-työssä käsitellään yhtenä painopisteenä ilmastoahdistusta.

4. Ohjelmaan kirjattuja tavoitteita alueellisen ilmasto-osaamisen verkoston vahvistamisesta, avointen tilaisuuksien järjestämisestä ja ilmastotyön johtamisen kehittämisestä toteutetaan yhteistyössä HAMKin kanssa järjestämällä kaksi ilmastoseminaaria ja osallistumalla Motivan #ilmastojohtajat-hankkeeseen.

5. Sidosryhmien kanssa yhdessä tunnistettuun tarpeeseen yhteisestä työpaikkojen liikkumisen ohjauksesta haetaan mahdollisuuksia Traficomilta haetulla liikkumisen ohjauksen valtionavustuksella. Hankkeella on tarkoitus rakentaa alueen yhteistä työpaikkojen liikkumisen ohjauksen verkostoa.

Monia ohjelman toimenpiteitä on jo käynnissä ja varsinkin kaupunkirakenteen toimialalla ilmastotavoitteita toteuttavia toimenpiteitä on toteutettu aiemminkin. Toimenpiteistä käynnissä ovat esimerkiksi kuntien energiatehokkuussopimuksen toimintasuunnitelman valmistelu, kaasubussien käyttöönotto joukkoliikenteessä, pyöräilyn edistämisen vuosittaiset toimenpiteet, henkilöstöpalvelujen innovoima kaupungin henkilöstön sähköpyöräiläina, kaupunkimarkkinoinnin Jätä jälkesi –istutuskampanja ja kestävä elämäntavan opinpolun kehittäminen. Ilmastotavoitteet huomioidaan jatkossa myös muussa strategiatyössä, erityisesti ekosysteemyön ohjauksessa.

Gaia Consulting Oy:n tuottama ohjelman vaikuttavuusarvio (Liite 2) kuvaa toimenpidekokonaisuuksien potentiaalia ja sisältää asukkaiden valintoihin, tekniikkaan ja ylempään tason politiikkaan liittyviä epävarmuuksia. Vaikuttavuusarvion mukaan päästövähennyspotentiaali vuoteen 2035 valitulla toimenpidekokonaisuudella on 77 %. Tavoitteeseen sisältyvä epävarmuus tuottaa tarpeen arvioida ilmastotyön tilannetta säännöllisesti, esimerkiksi valtuustokausittain, jotta tavoitteessa on mahdollista pysyä. Erityisesti hiilinieluihin liittyy vielä epävarmuutta johtuen tieteellisen tiedon keskeneräisyydestä ja EU:n määrittelemättömästä politiikasta maankäyttösektorin osalta. Vaikuttavuusarvion keskeiset laskentaperusteet on esitetty liitteen 2 lopussa.

Ohjelman toteutuksen aikainen prosessi on esitetty Liitteessä 1. Ohjelman vuosittainen arviointi ja seuraavan vuoden toimenpiteiden suunnittelu kytetään talousarviovalmisteluun. Valtuustokausittain ohjelman painopisteitä ja toimenpiteitä voidaan suunnitella osana muuta valtuuston tavoitteiden asettamista. Sekä vuosittaisessa että valtuustokauden suunnittelussa pitää ilmastotyön mahdollisuuksia arvioida uuden tiedon avulla uudestaan ja hakea taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestäviä ratkaisuja.

Oheismateriaali:
Toimenpidelistaus

Liitteet:
Liite 1 Hiilineutraali Hämeenlinna –toimeenpano-ohjelma
Liite 2 Valmisteluprosessi
Liite 3 Vaikuttavuusarvio

Kenakkalan ehdotus: Kaupunginhallitus päättää

1. hyväksyä Hiilineutraali Hämeenlinna –toimeenpano-ohjelman omalta osaltaan ja
2. lähettää ohjelman edelleen kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi sekä

3. todeta ohjelmatyön valmiiksi ja ohjelman ohjausryhmän työn päättyneeksi.

Käsittelyn kuluessa Lulu Ranne ehdotti, että kaupunginhallitus päättää 1. hyväksyä Hiilineutraali Hämeenlinna-toimeenpano-ohjelman siltä osin kun se ei aiheuta kaupungille lisäkustannuksia ja lisäresurssitarpeita ja 2. lähettää ohjelman näillä rajauksella edelleen kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi sekä 3. todeta ohjelmatyön valmiiksi ja ohjelman ohjausryhmän työn päättyneeksi.

Ehdotusta ei kannatettu.

Päätös: Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen.

Muutoksenhaku: Liite 2.